

Aan de gemeenteraad van Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland
Cc colleges

Onderwerp: invloed gemeenten op veerdiensten

18 april 2019

Geachte raadsleden,

De rekenkamercommissie heeft eind 2018 de gemeenteraadsleden van alle vijf eilanden gevraagd om mogelijke onderzoeksonderwerpen aan te dragen. Eén van de onderwerpen die raadsleden hebben voorgesteld, is een onderzoek naar de veerdiensten en contracten (concessies). De vragen van raadsleden hadden met name betrekking op de rol en sturingsmogelijkheden van gemeenten bij de kwaliteit en service, het voorzieningenniveau en de inspraak.

De rekenkamercommissie voert altijd eerst een korte verkenning uit om te beoordelen of het onderwerp kan bijdragen aan de doelmatigheid en doeltreffendheid en of het voldoende toegevoegde waarde heeft voor de gemeenteraden. Op basis van de verkenning heeft de rekenkamercommissie besloten om géén verder onderzoek te doen naar de veerdiensten. De uitgevoerde verkenning stuurt de rekenkamercommissie in de regel niet naar raadsleden. Bij deze verkenning is de rekenkamercommissie daarvan afgeweken, omdat de verkenning naar mening van de rekenkamercommissie wel relevante inzichten voor raadsleden van de eilanden bevat.

In deze brief wordt verslag gedaan van de verkenning. De brief valt uiteen in vier delen. Deel 1 geeft inzicht in juridische constructies bij de veerdiensten naar de eilanden. Deel 2 zet de sturingsmogelijkheden van gemeenten bij de veerdiensten uiteen. Deel 3 van de brief gaat in op de betrokkenheid van de eilanden bij de veerdiensten. In deel 4 wordt kort ingegaan op recente actuele ontwikkelingen. De brief sluit af met een korte onderbouwing waarom de rekenkamercommissie heeft besloten geen nader onderzoek uit te voeren.

Deel 1. Juridische constructies bij de veerdiensten naar de eilanden

De verbinding naar de Friese eilanden

De Rijksoverheid verzorgt het verlenen van contracten aan de rederijen naar de Friese Waddeneilanden. De afspraken van de Rijksoverheid met de rederijen zijn vastgelegd in concessies. De concessies zijn een contract waarin de toekenning van het recht aan de geselecteerde rederijen om met uitsluiting van andere rederijen gedurende 15 jaar voor een ieder openstaand personenvervoer te verrichten tussen het vaste land en het betreffende Waddeneiland. De huidige concessies dateren van 2011 en zijn verleend op 18 april 2014. De huidige concessies lopen tot en met 2028.

De concessies zijn met het Programma van Eisen (PvE) in concept voorgelegd door de Minister op 26 mei 2010 aan de Decentrale overheden (waaronder De Friese Waddeneilanden). De gemeente Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog hebben gereageerd op de concepten. De minister heeft de gemeenten in kennis gesteld van de wijze waarop aan de uitgebrachte reacties is gevolg gegeven¹.

De verbindingen naar de Friese eilanden zijn verdeeld in een concessie Oost, naar Ameland en Schiermonnikoog en een concessie West naar Terschelling en Vlieland. In de concessies is vastgelegd dat het exploitatierisico voor het onderhouden van de veerverbinding bij de rederijen ligt. De rederijen ontvangen geen subsidie en komen ook niet voor subsidie in aanmerking. Zij ontvangen slechts een vergoeding van de passagier voor de door hen verrichte dienst. Voor de invoering van een concessiestelsel is een wettelijke grondslag: de Wp2000 en Bp2000² biedt die grondslag³.

In de concessies voor de vier Friese Waddeneilanden staan eisen waaraan de rederijen moeten voldoen, zoals:

- Veerdiensten moeten ook op stille, onrendabele momenten varen volgens de dienstregeling.
- Veerdiensten moeten het hele jaar varen.
- Prijzen mogen niet boven een vooraf vastgesteld maximum komen.
- De rederijen maken elk jaar een vervoersplan. Daarvoor vragen zij advies aan consumentenorganisaties, gemeentes en de provincie. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat moet het plan goedkeuren.

De verbinding naar het eiland Texel

Voor de verbinding naar Texel is geen concessie opgesteld. De verbinding naar Texel wordt door rederij TESO (Texels Eigen Stoomboot Onderneming) onderhouden sinds 1907. TESO is opgericht door de eilandbewoners. Het eigenaarschap is nog steeds in handen van circa 3.000 Texelaars en andere gebruikers van de veerdienst. TESO heeft statutair geen winstoogmerk en investeert primair in veiligheid, kwaliteit en continuïteit. De constructie van deze veerverbinding is uniek in Nederland en bestaat al ruim 100 jaar. De waarborg van een verbinding van Texel met het vaste land bestaat uit twee elementen. Ten eerste een groot deel van de aandeelhouders is op dit moment bewoner van het eiland. Er zijn dus eilandbewoners die op deze manier een directe stem hebben tijdens de jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen. De aandeelhouders hebben inspraak in de veerdienst o.a. wat betreft de kwaliteit van de dienstverlening en het aantal afvaarten van rederij TESO. Ten tweede staat in de statuten, dat de winst moet worden aangewend voor o.a. verlaging van de tarieven en verbetering van het vervoer. In de praktijk komt daarbij dat de afstand tussen Texel en de vaste wal relatief kort is waardoor er met een hoogfrequente verbinding kan worden gevaren. En er is geen subsidiëring van de overheid. Blijkens de brieven van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat aan de Tweede Kamer uit 2008⁴ hebben de gemeente Texel en rederij TESO aangegeven invoering van concessiewetgeving voor de verbinding naar Texel niet nodig te achten en wensen daarom niet onder een regeling te vallen, zoals bij de Friese eilanden. De overige Waddeneilanden hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen een afwijkende situatie voor de verbinding naar Texel. Dit standpunt is door de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat overgenomen, gelet op de waarborg van het beleidsuitgangspunt. De waarborg van een continue en betrouwbare

¹ Beslissingen op bezwaar inzake vervoerconcessie Waddenveren west, ministerie van Infrastructuur en Milieu, 8 maart 2012

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0011470/2019-01-01> en <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2010-30.html>, geraadpleegd maart 2019

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2010-30.html>, geraadpleegd februari 2019

⁴ Kamerstukken II 2007/08, 26 mei 2008 [23 645, nr. 205, 224 en 230](#)

verbinding van Texel met het vaste land wordt in dit geval ook zonder een exclusief recht bereikt⁵.

Deel 2. Sturingsmogelijkheden van de eilandgemeenten bij de veerdiensten

Friese eilanden

In bijlage 1 bij deze brief staan de artikelen uit de concessies waarin iets over de rol en de sturingsmogelijkheden van Decentrale overheden is opgenomen. Uit de artikelen van de concessies blijkt dat Decentrale overheden alleen *adviesrecht* hebben bij het vervoersplan. De concessiehouder is verplicht jaarlijks een vervoersplan op te stellen. Door middel van de 'procedure vervoersplan' wordt het mogelijk om gedurende de looptijd van de concessie de uitvoering van de concessie aan te passen aan interne en externe ontwikkelingen. In het vervoersplan gaat het met name om de dienstregeling en de tarieven. Indien het vervoersplan afwijkt van de zienswijze van de Decentrale overheden, moet het vervoersplan voorzien worden van een deugdelijke motivering van de afwijking⁶.

De sturingsmogelijkheden van Decentrale overheden op de concessie zijn dus beperkt. Het college van Terschelling benadrukt de beperkte invloed van Decentrale overheden in de memo naar aanleiding van vragen PvdA over het vervoersplan, d.d. 2 oktober 2018: *"Ondanks herhaald verzoek in het verleden, voordat de concessie van kracht is geworden, is het niet gelukt om de gemeente in een zodanige positie te krijgen, dat zij instemmingsrecht had op het vervoersplan van de rederij. In de concessiewetgeving is hierover opgenomen dat de betrokken overheden adviesrecht hebben. Dat betekent niet, dat de Rederij Doeksen een advies zomaar weg kan schuiven. De rederij moet wel degelijk goed motiveren waarom zij bepaalde adviezen niet overneemt. Deze motivering en de uitgebrachte adviezen worden tezamen met het conceptvervoersplan aan het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) aangeboden"*.

In een brief aan de Tweede Kamer der Staten Generaal, 26 september 2016 informeert de staatssecretaris van I&M over de betrokkenheid van Decentrale overheden. In de brief staat dat na de inwerkingtreding van de concessies twee keer per jaar een bijeenkomst georganiseerd wordt met de betrokken Decentrale overheden om uitleg te geven over de inspraakmogelijkheden en een vinger aan de pols te houden. Zo is de concessiehouder verplicht gehoor te geven aan de uitnodiging tot het bijwonen van vergaderingen van de Decentrale overheden op een in overleg vast te stellen tijdstip. Op verzoek van de bestuurders van de betrokken Waddengemeenten neemt Rijkswaterstaat inmiddels deel aan het periodieke overleg tussen concessiehouder en Decentrale overheden over het vaarwegbeheer en het gebruik van de infrastructuur. Daarmee beschouwt de staatssecretaris de motie van de leden van de Tweede kamer Van Helvert en Jacobi als afgedaan. De motie van de leden Van Helvert en Jacobi ging over de mogelijkheid voor de betrokken Waddengemeenten tot overleg met concessiehouder en concessieverlener. In de brief licht de staatssecretaris verder toe dat de concessiehouder Friese Waddenveren West regelmatig contact heeft met de gemeentebestuurders die de veerdienst in hun portefeuille hebben. Daarnaast wordt voor gemeenteraad en college van de eilandgemeenten eenmaal per jaar een presentatie gegeven over de relevante ontwikkelingen bij de veerdienst. De gemeenten Vlieland en Terschelling zijn vertegenwoordigd bij het tweejaarlijkse technische overleg tussen concessiehouder en Rijkswaterstaat over de infrastructuur. De concessiehouder Friese Waddenveren Oost voert twee keer per jaar overleg met de betrokken Decentrale overheden en Rijkswaterstaat, waarvan de ene keer over de veerverbinding naar Ameland en de andere keer over de veerverbinding naar Schiermonnikoog⁷. Op papier heeft de gemeente een mogelijkheid om in het overleg met de concessiehouder punten te agenderen. De agendering van punten betekent niet dat de punten automatisch worden uitgevoerd. De invloed van de eilanden op de concessiehouder zijn niet afdwingbaar.

⁵ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2010-30.html>, geraadpleegd maart 2019

⁶ veerconcessie, west en oost artikel 1.2 inhoud vervoersplan.

⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-23645-637.html>, geraadpleegd februari 2019

Eiland Texel

De rederij TESO is een NV en de gemeente Texel bezit één aandeel. De gemeente draagt niet bij in de exploitatie en staat ook niet garant voor de TESO. De gemeente Texel heeft één aandeel TESO vanwege het publieke belang. De gemeente staat op afstand van de uitvoering van de taken van de TESO. De belangrijkste bevoegdheid van de gemeente als aandeelhouder komt naar voren in de aanwezigheid in de Algemene vergadering van aandeelhouders (AvA). De AvA stelt bijvoorbeeld de jaarrekening vast, maakt belangrijke strategische keuzes en kan ook wijzigingen in de statuten aanbrengen. Tevens is de AvA bevoegd bestuurders en commissarissen te benoemen of te ontslaan. Met één aandeel is de invloed van de gemeente meer symbolisch.

Deel 3. betrokkenheid van de eilanden bij de veerdiensten

In de collegeakkoorden 2018-2022 van de vier Friese eilanden zijn passages opgenomen over de concessies en veerdiensten met de betrokkenheid van de eilanden. In het collegeakkoord van Texel is dat niet het geval (bijlage 2). Het collegeakkoord van **Ameland** zet in op een betrouwbare veerdienst op de korte termijn en op de lange termijn wil Ameland een betrouwbare en duurzame veerdienst. **Schiermonnikoog** heeft als doel om bij de nieuwe aanbesteding van de concessies in te zetten op milieuvriendelijke veerboten. In het collegeakkoord van **Terschelling** wordt gesproken over een verzoek bij het ministerie om een tussentijdse evaluatie. Daarnaast wordt gesproken over het verkennen van mogelijkheden om de concessieverlening door de provincie te laten uitvoeren. In het collegeakkoord van **Vlieland** wordt aangegeven dat de veerdienst aan moet sluiten op de behoefte van de eilander en de toerist. De inzet van de eilanden op milieu en dienstverlening is begrijpelijk, maar dat neemt niet weg dat de sturingsmogelijkheden en beïnvloedingsmogelijkheden van de eilanden beperkt zijn, (zie het eerste deel van deze brief).

De betrokkenheid van de eilanden bij de veerdiensten is vooral zichtbaar rondom de procedure bij het vervoersplan. In de onderstaande tabel staan de zienswijze bij de vervoersplannen uit 2017, 2018 en 2019.

Eilanden	Zienswijze vervoersplan 2017	Zienswijze vervoersplan 2018	Zienswijze vervoersplan 2019
Ameland concessie Oost	Zienswijze is ingediend bij de rederij en ter kennisname aan de raad gestuurd	Zienswijze is ingediend bij de rederij maar <i>niet</i> ter kennisname aan de raad gestuurd	Zienswijze is ingediend bij de rederij maar <i>niet</i> ter kennisname naar de raad gestuurd
Schiermonnikoog concessie Oost	Geen zienswijze	Het vervoersplan is in het college besproken en voor kennisgeving aangenomen	Het vervoersplan is in het college besproken en voor kennisgeving aangenomen
Terschelling Concessie west	Zienswijze is ingediend bij de rederij en ter kennisname aan de raad gestuurd	Zienswijze is ingediend bij de rederij en ter kennisname aan de raad gestuurd	Zienswijze is ingediend bij de rederij en ter kennisname aan de raad gestuurd
Vlieland Concessie West	Zienswijze is ingediend bij de rederij maar <i>niet</i> ter kennisname aan de raad gestuurd	Zienswijze is ingediend bij de rederij en ter kennisname aan de raad gestuurd	Zienswijze is ingediend bij de rederij en ter kennisname aan de raad gestuurd

Bij de TESO is de betrokkenheid van de gemeente zoals eerder gesteld beperkt tot de aanwezigheid bij de AvA.

Informatievoorziening

De Friese gemeenteraden kunnen bij de veerdiensten alleen toezichthouden op het college en daarvoor afspraken maken over de wijze waarop de raad systematisch geïnformeerd wilt worden bij:

- Verstuurde zienswijze bij vervoersplannen;
- Indien de zienswijze niet of deels wordt overgenomen door de rederij;
- De gesprekken die plaatsvinden tussen gemeente, rederij en Rijkswaterstaat (in de toekomst eventueel provincie Fryslân);
- De wijze waarop het collegeakkoord van het eiland op dit punt wordt uitgevoerd;
- Bij de hernieuwde concessieverlening voor 2029.

De rekenkamercommissie heeft kunnen vaststellen dat het merendeel van de raden van de Friese Waddeneilanden de zienswijze ontvangt.

De gemeenteraad van Texel heeft mogelijkheden om de informatievoorziening vooraf en achteraf over het stemrecht van het college in de TESO te expliciteren. Het college geeft de raad voor het stemrecht in de AvA de mogelijkheid om zijn wensen en bedenkingen bij ingrijpende beslissingen kenbaar te maken. Deze afspraken vloeien voort uit de Nota verbonden partijen uit 2015. Opgemerkt wordt dat de gemeente met één aandeel weinig invloed heeft bij een stemming waarbij naar rato van het aantal aandelen wordt geteld.

Deel 4. Actuele ontwikkelingen

Op dit moment is de evaluatie van de concessie verlening in gang gezet. In de concessie is vastgelegd dat in elk geval negen jaren na de datum van inwerkingtreding van de concessie, deze wordt geëvalueerd. Dit betekent dat de evaluatie in ieder geval in 2020 moet hebben plaatsgevonden. De evaluatie zal door of namens de Minister worden uitgevoerd.

In de brief van Staatsecretaris van I&M⁸, 2 oktober 2017, aan Tweede Kamer, wordt gesteld dat zowel de Kamer als de Provincie Fryslân (in het coalitie akkoord 2015-2019) oproepen om te onderzoeken of en hoe de concessieverlening van de veerdiensten naar de Waddeneilanden overgedragen kan worden aan de Provincie. Inmiddels is het onderzoek uitgevoerd naar de consequenties van de overdracht van het concessiebeheer en -verlening ter voorbereiding van politieke besluitvorming. In dit rapport⁹ staat hoe de concessieverlening kan worden overgedragen met de consequenties (voor- en nadelen) van een eventuele decentralisatie van de concessieverlening. Op 26 maart 2019 is de Tweede Kamer geïnformeerd door de Staatsecretaris van I&M dat zowel de provincie als het ministerie een positieve grondhouding uitgesproken hebben ten aanzien van decentralisatie van de concessieverlening van de Friese Waddenveren. De argumenten hiervoor in de brief zijn:

- Voor de provincie Fryslân zijn de veerdiensten van toegevoegde waarde om de lokale en regionale verbindingen te versterken.
- Bovendien blijkt de provincie in de praktijk al een natuurlijk aanspreekpunt als het gaat om de prestaties van de Waddenveren.
- Vanwege het regionale karakter van de veerdiensten naar de Friese Waddeneilanden en het vasteland ligt het, ook vanuit het ministerie, voor de hand om de concessieverlening regionaal te beleggen.

De Staatsecretaris van I&M geeft verder in de brief aan dat met de provincie Fryslân is afgesproken om met het nieuwe college een traject in te gaan van verdere verkenning van juridische haalbaarheid, realiseerbaarheid en een tijdpad voor het proces.

Op Ameland heeft een groep Amelanders een Stichting opgericht in 2018: Stichting Amelander Veerdienst. Het doel van de Amelander Veerdienst is om de concessie vanaf 2029 te verwerven en zeggenschap te hebben over de veerdienst. Het bestuur van de stichting is geïnspireerd door TESO¹⁰.

Resumerend

Op basis van dit vooronderzoek heeft de RKC besloten om géén verder onderzoek te doen naar de concessies. Het vooronderzoek heeft geleid tot deze rekenkamerbrief. De rekenkamercommissie komt tot de conclusie dat in het geval van concessies de rijksoverheid een sturende rol heeft en de Decentrale overheden daarmee beperkte sturingsmogelijkheden hebben. In geval van aandeelhouderschap kan de invloed groter zijn maar in de situatie bij TESO

⁸ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-23645-649.html?grootte=4#ID-819563-d36e257>, geraadpleegd april 2019

⁹ Eindrapport, Verkenning overdracht concessieverlening Friese Waddenveren, MuConsult, 14 februari 2019

¹⁰ <http://amelanderveerdienst.nl>, geraadpleegd april 2019

betekent het aantal aandelen van één slechts een symbolische functie. Aangezien de rekenkamercommissie alleen onderzoek uitvoert naar beleid dat en beleidsuitvoering die door gemeenten zijn te beïnvloeden, valt dit onderwerp voor een onderzoek af.

Het karakter van een rekenkamerbrief sluit bestuurlijk wederhoor uit, omdat er geen aanbevelingen volgen. De inhoud van de brief is wel voor ambtelijk wederhoor aan de vijf eilanden voorgelegd. Wij laten het aan de raad te beslissen om deze brief ter kennisgeving aan te nemen of te behandelen in een commissie- of raadsvergadering.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.
Met vriendelijke groet,

De rekenkamercommissie De Waddeneilanden
Engbert Boneschansker (voorzitter)
Esther Fogl
Jolanda van Leeuwen

Bijlage 1 artikelen uit de concessies m.b.t. Decentrale overheden

De concessie	Vervoersconcessie waddenveer West 24 mei 2011, 70 pagina's van Ministerie van Infrastructuur/ 78460	Vervoersconcessie waddenveer Oost, 24 mei 2011, 68 pagina's van Ministerie van Infrastructuur/ 78469
rederij	Doeksen /TSM	Wagenborg
	Over de uitgangspunten voor de concessieverlening en de toereikendheid van de voorziening heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu als concessieverlener overleg gevoerd met Wadden— en walgemeenten de provincies Groningen en Fryslân. Tevens zijn informatievragen gesteld aan de huidige reders Doeksen en Wagenborg over de huidige dienstverlening en bedrijfsvoering. 15 jaar geldig	Over de uitgangspunten voor de concessieverlening en de toereikendheid van de voorziening heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu als concessieverlener overleg gevoerd met Wadden— en walgemeenten de provincies Groningen en Fryslân. Tevens zijn informatievragen gesteld aan de huidige reders Doeksen en Wagenborg over de huidige dienstverlening en bedrijfsvoering. 15 jaar geldig
Artikel 1	<i>Decentrale overheden:</i> gemeenten Harlingen, Terschelling en Vlieland zijn verenigd in overheidsplatform Concessie Waddenveren West	<i>Decentrale overheden:</i> gemeenten De Marne, Dongeradeel, Ameland en Schiermonnikoog zijn verenigd in overheidsplatform Concessie Waddenveren Oost
Artikel 5	Concessiehouder is verplicht jaarlijks een zogenaamd vervoerplan op te stellen. Door middel van de 'procedure vervoerplan' wordt het mogelijk om gedurende de looptijd van de concessie de uitvoering van de concessie aan te passen aan interne en externe ontwikkelingen. Daarbij gaat het vooral om de dienstregeling (aanpassen van het vervoeraanbod aan de vervoervraag en/of door verruiming van het aanbod proberen nieuwe vervoervraag te genereren) en de tarieven. In de procedure vervoerplan wordt geborgd dat de wijzigingen in de exploitatie niet tot uitholling van de concessie voor de reiziger leiden. Deze borging bestaat onder andere uit artikel 5 lid 4: <ul style="list-style-type: none"> • <i>advisering</i> over de voorstellen van het vervoerplan door de consumentenorganisaties en decentrale overheden; • [...]. Het verdient aanbeveling dat de concessiehouder alvorens het vervoerplan op te stellen bij de consumentenorganisaties en decentrale overheden alsmede bij de concessieverlener informeert of er wensen met betrekking tot het volgende vervoerplan zijn.	Concessiehouder is verplicht jaarlijks een zogenaamd vervoerplan op te stellen. Door middel van de 'procedure vervoerplan' wordt het mogelijk om gedurende de looptijd van de concessie de uitvoering van de concessie aan te passen aan interne en externe ontwikkelingen. Daarbij gaat het vooral om de dienstregeling (aanpassen van het vervoeraanbod aan de vervoervraag en/of door verruiming van het aanbod proberen nieuwe vervoervraag te genereren) en de tarieven. In de procedure vervoerplan wordt geborgd dat de wijzigingen in de exploitatie niet tot uitholling van de concessie voor de reiziger leiden. Deze borging bestaat onder andere uit: <ul style="list-style-type: none"> • <i>advisering</i> over de voorstellen van het vervoerplan door de consumentenorganisaties en decentrale overheden; • [...]. Het verdient aanbeveling dat de concessiehouder alvorens het vervoerplan op te stellen bij de consumentenorganisaties en decentrale overheden alsmede bij de concessieverlener informeert of er wensen met betrekking tot het volgende vervoerplan zijn.
Artikel 8	Experimenteerbepaling 3 ^e . een advies van Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden over het voorgenomen experiment.	Experimenteerbepaling 3 ^e . een advies van Consumentenorganisaties en Decentrale Overheden over het voorgenomen experiment.
Artikel 17	Decentrale overheden dienen door de concessiehouder te worden betrokken bij de uitvoering van de concessie. De wet geeft daartoe geen voorschriften. In de concessie zelf en in het Programma van Eisen is opgenomen wanneer en waarover de decentrale overheden betrokken moeten worden. Decentrale overheden worden om advies gevraagd over bijv. de dienstregeling, uitvoering van het Vervoersplan en informatieverplichtingen aan de decentrale overheden. De concessiehouder is voorts op uitnodiging van de decentrale overheden aanwezig bij de vergaderingen van deze organisaties op een in overleg vast te stellen tijdstip. Concessieverlener zal ook op basis van de wettelijke verplichting daartoe met Decentrale Overheden in overleg treden voordat de concessie wordt verleend en bij wijziging van de concessie (ingevolge artikel 26 Wet personenvervoer 2000). Concessieverlener is voornemens bovendien jaarlijks te overleggen met decentrale overheden over: <ul style="list-style-type: none"> • in de concessie geregelde onderwerpen; • en aan de concessie verwante zaken, waarbij concessieverlener voor niet binnen de concessie vallende onderwerpen slechts als 'facilitator' kan optreden binnen het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. 	Decentrale overheden dienen door de concessiehouder te worden betrokken bij de uitvoering van de concessie. De wet geeft daartoe geen voorschriften. In de concessie zelf en in het Programma van Eisen is opgenomen wanneer en waarover de decentrale overheden betrokken moeten worden. Decentrale overheden worden om advies gevraagd over bijv. de dienstregeling, uitvoering van het Vervoersplan en informatieverplichtingen aan de decentrale overheden. De concessiehouder is voorts op uitnodiging van de decentrale overheden aanwezig bij de vergaderingen van deze organisaties op een in overleg vast te stellen tijdstip. Concessieverlener zal ook op basis van de wettelijke verplichting daartoe met Decentrale Overheden in overleg treden voordat de concessie wordt verleend en bij wijziging van de concessie (ingevolge artikel 26 Wet personenvervoer 2000). Concessieverlener is voornemens bovendien jaarlijks te overleggen met decentrale overheden over: <ul style="list-style-type: none"> • in de concessie geregelde onderwerpen; • en aan de concessie verwante zaken, waarbij concessieverlener voor niet binnen de concessie vallende onderwerpen slechts als 'facilitator' kan optreden binnen het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

De concessie	Vervoersconcessie waddenveer West 24 mei 2011, 70 pagina's van Ministerie van Infrastructuur/ 78460	Vervoersconcessie waddenveer Oost, 24 mei 2011, 68 pagina's van Ministerie van Infrastructuur/ 78469
	Decentrale Overheden hebben inmiddels twee platforms opgericht één voor de concessie Waddenveren West (de verbindingen met Vlieland en Terschelling) en één voor de concessie Waddenveren Oost (de verbindingen met Ameland en Schiermonnikoog). Reeds bij de totstandkoming van deze concessie is door de verschillende overheden separaat (schriftelijk) en in overleg advies uitgebracht aan concessieverlener over het programma van eisen.	Decentrale Overheden hebben inmiddels twee platforms opgericht één voor de concessie Waddenveren West (de verbindingen met Vlieland en Terschelling) en één voor de concessie Waddenveren Oost (de verbindingen met Ameland en Schiermonnikoog). Reeds bij de totstandkoming van deze concessie is door de verschillende overheden separaat (schriftelijk) en in overleg advies uitgebracht aan concessieverlener over het programma van eisen.
Bijlagen bij concessie	Bijlage 1 programma van Eisen	Bijlage 1 programma van eisen
Artikel 8.1h	Ten minste een maal per jaar vraagt Concessiehouder advies aan de Consumentenorganisaties en Decentrale overheden over de wijze waarop reisinformatie ingevolge dit artikel wordt aangeboden aan de Reiziger.	Ten minste een maal per jaar vraagt Concessiehouder advies aan de Consumentenorganisaties en Decentrale overheden over de wijze waarop reisinformatie ingevolge dit artikel wordt aangeboden aan de Reiziger.
Artikel 9.5e	De algemene voorwaarden behoeven instemming van de Concessieverlener en worden vooraf voorgelegd ter advisering aan de Consumentenorganisaties en Decentrale overheden	De algemene voorwaarden behoeven instemming van de Concessieverlener en worden vooraf voorgelegd ter advisering aan de Consumentenorganisaties en Decentrale overheden
Artikel 11.3	De Concessiehouder toetst onder andere de klanttevredenheid van de klantenpanels en trekt daar lering uit. De Concessiehouder informeert de Concessieverlener en de Consumentenorganisaties alsmede de Decentrale Overheden over de uitkomsten.	De Concessiehouder toetst onder andere de klanttevredenheid van de klantenpanels en trekt daar lering uit. De Concessiehouder informeert de Concessieverlener en de Consumentenorganisaties alsmede de Decentrale Overheden over de uitkomsten.
Bijlage bij concessie	Bijlage 4 procedure aanschaf of lease schepen	Bijlage 4 procedure aanschaf of lease schepen
Artikel 1 lid i en artikel 2	Adviezen van Decentrale overheden en zonodig de motivering waarom concessiehouder deze adviezen niet of niet volledig heft overgenomen.	Adviezen van Decentrale overheden en zonodig de motivering waarom concessiehouder deze adviezen niet of niet volledig heft overgenomen.

Bijlage 2. College akkoorden 2018-2022

Eilanden	Passages in het collegeakkoord over de veerdiensten en de concessies
Ameland	<p><i>Betrouwbare veerverbinding zeer korte termijn, lobby vaargeul bij IenW samen met provincie e.a. betrokkenen.</i> De maatschappelijke en economische gevolgen van de huidige onbetrouwbare veerverbinding zijn zorgelijk en voor de nabije toekomst potentieel zelfs zeer ernstig. De veerdienst moet zo snel als mogelijk weer betrouwbaar zijn.</p> <p><i>Betrouwbare duurzame veerverbinding lange termijn. De langetermijnoplossing begint vandaag.</i> Parallel aan de maatregelen voor de (zeer) korte termijn moeten we nu al kijken naar de langetermijnoplossing. Ameland moet toe naar een degelijke, duurzame, toekomstbestendige verbinding met het vaste land. We moeten daarbij openstaan voor alternatieve vervoersoplossingen. De coalitiepartners houden nadrukkelijk vast aan de huidige capaciteit en frequentie, er moet in principe ook ruimte zijn voor (bescheiden) groei. De behoefte en de ontwikkelingen op het eiland zijn leidend en niet de veerverbinding. Een goede langetermijnoplossing vergt een lange adem en een intensieve samenwerking met alle betrokken partijen. Het is van belang dat de betrokken partijen snel komen tot afspraken over de procesaanpak en het doel. Er moet de komende jaren gestaag, systematisch en structureel worden gewerkt aan het ontwikkelen van een passende doordachte toekomstoplossing met een breed draagvlak onder de bevolking en de betrokken partijen. Het is van belang dat er zeer tijdig voor de opstart van de voorbereidingen voor de volgende concessieverlening (huidige loopt af op 1 april 2029) een breed gedragen voorkeursoplossing ligt. Hoewel de gemeente Ameland geen probleem eigenaar is moet deze samen met de Provincie Friesland nu al worden betrokken in de voorbereiding van de nieuwe concessie. Het werken aan de langetermijnoplossing mag de aandacht niet afleiden van de noodzakelijke extra maatregelen op de (zeer) korte termijn.</p>
Schiermonnikoog	<p>Wij willen elektrisch vervoer op het eiland stimuleren, waarbij de gemeente het goede voorbeeld hoort te geven. Bij de nieuwe aanbesteding van de veerconcessie moet dan ook duidelijk ingezet worden op milieuvriendelijke veerboten.</p>
Terschelling	<p>De veerdienstconcessie is afgegeven voor langere tijd. Het College gaat in overleg met het ministerie van I&M om tussentijds te evalueren of de concessie goed wordt nageleefd. De belangen van de eilanders moeten ook door de gemeente, bij Rederij Doeksen goed onder de aandacht gebracht blijven worden.</p> <p>De gemeente overlegt met het Rijk en de provincie over de mogelijkheid om de volgende veerdienstconcessie door de provincie te laten uitvoeren.</p>
Vlieland	<p>De veerboot is de levensader van Vlieland. Zowel wij als onze gasten willen duidelijkheid en regelmaat in de dienstregeling. <i>Wat willen we bereiken?</i> · Een dienstregeling van de veerboot die aansluit op de behoefte van eilander en toerist <i>Wat gaan we daarvoor doen?</i> · Inzetten op het optimaliseren van de dienstregeling (in kwantiteit én kwaliteit) met name in de weekenden</p>
Texel	<p>Geen opmerkingen over de veerdienst TESO</p>